

Ieteikumi dzimtas pētniekiem

Publicēts: 04.06.2021.

Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvs no 2020. gada 1. novembra uz nenoteiktu laiku pārtrauc tematisko un ģenealoģisko pētījumu pieprasījumu pieņemšanu saistībā ar Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvā izveidojušos neizpildīto tematisko un ģenealoģisko pētījumu pieprasījumu uzkrājumu un arhīva resursu trūkumu.

Atvainojamies par sagādātajām neērtībām un atgādinām, ka visi interesenti var veikt patstāvīgu pētījumu arhīva [lasītavā](#) vai izmantojot arhīva vietni [Raduraksti](#).

Tāpat esam sagatavojuši nelielus ieteikumus patstāvīgai ģenealoģisko pētījumu veikšanai.

Ieteikumi dzimtas pētniekiem

Latvijas Nacionālais arhīvs jau vairāk kā desmit gadus dzimtas pētniecības entuziastiem piedāvā virtuālu pieeju LNA arhīvu materiāliem ([Raduraksti](#)). Tomēr, lai sāktu dzimtas koka veidošanu, būs nepieciešamas šādas ziņas par priekštečiem:

- vārdi un uzvārdi;
- dzīvesvietas;
- dzimšanas, laulību, miršanas vietas un datumi (vismaz aptuveni);
- reliģiskā piederība (luterāņi, katoļi utt.).

Ar šo informāciju pilnīgi pietiks dzimtas vēstures izpētes uzsākšanai.

Ko darīt tālāk?

Mēģiniet atrast jau zināmos radniekus virtuālā arhīva [Raduraksti](#) datubāzēs.

Zināt tikai radnieka vārdu un uzvārdu, un, ka viņš bija dzimis „kaut kad līdz 1. pasaules karam”, bet dzimšanas vietu nezināt? Labs palīgs būs datubāze „[Latvijas iedzīvotāju pases \(Rīgas prefektūra\)](#)”. Šeit iespējams iegūt informāciju par to personu, kas starpkaru periodā Rīgas prefektūrā mainījusi pasi vai mirusi Rīgā.

Varbūt radnieks mācījās kādā Latvijas augstskolā? Izmantojiet sadaļas [Latvijas Universitātes studenti \(1919.-1944.\)](#), [Rīgas politehniskais institūts \(1862. – 1919.\)](#).

Ja jūsu ģimenes locekļi cietuši padomju masu deportācijās, informāciju par viņiem meklējiet datubāzē „[Deportētie Latvijas iedzīvotāji \(1941-1953\)](#)”.

Ja jūsu ģimenes locekļi savulaik dzīvojuši Vitebskas guberņas Daugavpils, Ludzas un Rēzeknes apriņķī, izmantojiet Baltkrievijas Nacionālā vēstures arhīva 1781. fonda „Mogīļevas Romas katoļu garīgā konsistorija” dokumentu digitālās kopijas, kas satur savulaik Vitebskas guberņas Daugavpils, Ludzas un Rēzeknes apriņķī darbojušos Romas katoļu draudžu dzimušo, laulāto un mirušo reģistru norakstus, kas tikuši iesūtīti Mogīļevas konsistorijai. Skatīt:

[Mogīļevas Romas katoļu garīgā konsistorija dokumentu digitālās kopijas](#)

Datubāzēs atrastā informācija var kalpot par izejas punktu tālākiem meklējumiem arhīva dokumentu digitālo kopiju arhīvu kolekcijās:

Baznīcu grāmatas

[Doties uz virtuālo arhīvu "Baznīcu grāmatas"](#)

Baznīcu grāmatās pieejami 8 konfesiju reģistri.

Parasti konfesija ir zināma, bet ja tomēr ne, tad atliek nedaudz minēt.

Latgalē dominēja Romas katoļticība, bet bija arī pareizticīgie, un vecticībnieki. Ja senči bija ebreji, tad mozusticīgie.

Vidzemē katoļticīgo praktiski nebija. Šeit dominēja evaņģēliski luteriskā ticība, arī pareizticība, it īpaši Madonas apriņķī.

Kurzemē bija gan evaņģēliski luteriskā ticība, gan Romas katoļticība, gan pareizticība, gan arī baptisti (pēc 1861. gada).

Kad ticība un draudze noskaidrota (pastāv iespēja izvēlēties draudzes arī pēc dzīves vietas), sākas īstā pētniecība.

Izvēlieties konkrēto draudzi, gadu un reģistra veidu, un nu sākas aizraujošais pētnieka darbs – caurskatīt virtuālo arhīvu, lapu pa lapai, meklējot ierakstus par radniekiem.

Dažas norādes: Reģistros redzamais dzimšanas datums var atšķirties no dzimšanas datuma pasē. Ja persona dzimusi līdz 1900. gadam, tad datumam pasē vajadzētu atšķirties par 12 dienām, piem., reģistrā datums 12. marts, pasē vajadzētu būt 24. martam. Ja persona dzimusi pēc 1900. gada, tad datumam pasē vajadzētu atšķirties par 13 dienām, piem., reģistrā datums 12. marts, pasē vajadzētu būt 25. martam. Tāpat jāņem vērā, ka dzimušo reģistrācija varēja notikt ar laika atstarpi/nobīdi. Ja radnieks dzimis, piemēram, 1905.gada decembrī, tad ieraksts par viņa dzimšanu var parādīties arī 1906. gada dzimušo reģistros. Gadījumā, ka vairākus [vienas ģimenes] bērnus kristīja vienlaicīgi, tad dzimšanas/kristīšanas reģistra ieraksts var parādīties pat vairākus gadus pēc dzimšanas fakta. Tāpat, ir gadījumi, kad ieraksts veikts nepilnīgi – „aizmirsies” ierakstīt bērna vai vecāku vārdus.

Dzimšanas un kristību reģistrācijas ierakstā noskaidrosiet dzimušā vecākus. Tālāk varat meklēt citus brāļus un māšas, pārbaudot dzimušo un kristīto reģistrus gados ap jau atrasto radnieku. Protams, drošāk būtu vispirms atrast vecāku laulības ierakstu.

Par Laulību ierakstiem: Ja laulātie bija no dažādām draudzēm vai konfesijām, tad parasti laulājās sievas draudzē.

Ev. lut. draudzēm ir divu veidu laulāto ieraksti:

hronoloģiskie (norādīti tikai laulāto vārdi un uzvārdi, laulību datums)

saderināto, uzsaukto un laulāto reģistri (laulāto dzimšanas dati, vai neprecējušies, atraitņi, šķirtenī, kur un kad laulības noslēgtas).

Citām konfesijām hronoloģisko laulāto reģistru nav. Jauni atraitņi pēc sievas nāves parasti apprecējās jau pēc pāris mēnešiem. Ja vectētiņam parādās jauna sieva, tad tas nozīmē, ka jāmeklē pirmās sievas miršanas ieraksts un otrās laulības reģistrācijas ieraksts. Pirmdzimtā dzimšanas reģistrācijas ierakstu parasti var atrast pēc 9 mēnešiem līdz gadam kopš noslēgta laulība.

Mirušo reģistri: Mirušo reģistros parasti norādīts mirušā nāves datums un lielākoties arī nāves cēlonis.

[Doties uz virtuālo arhīvu "Tautas skaitīšana"](#)

Nepacietīgākajiem ērtāka būtu sadaļa *Tautas skaitīšana*. ([Vairāk par kolekciju "Tautas skaitīšana" lasiet šeit.](#)) 1896. gada decembrī sastādītajās un 1897. gadā labotajās skaitīšanas lapās atradīsiet visu interesējošo ģimeni kopā – vienā dzīves vietā. Lapās norādīta radniecības pakāpe un vecums, nodarbošanās, izglītība. Tautas skaitīšanas lapas visvairāk saglabājušās par Latgali.

[Doties uz virtuālo arhīvu "Dvēseļu revīzijas"](#)

Noskaidrojuši, ka jūsu radnieki dzimuši 1830. gados un vēl agrāk, konstatējiet, ka šo gadu Baznīcu grāmatas nav saglabājušās vai personas ierakstītas bez uzvārdiem.

Ko darīt?

Izmantojiet Dvēseļu revīzijas – materiālus par Krievijas impērijā uzskaitītajiem nodokļu maksātājiem. LNA kolekcijā gan atrodami dokumenti, kas attiecas uz Latvijas teritoriju. ([Vairāk par kolekciju "Dvēseļu revīzijas" lasiet šeit.](#)) Vislabāk un visvairāk šie dokumenti saglabājušies par Vidzemi. Nedaudzie Latgales revīziju saraksti nav izmantojami, jo tie nav savietojami ar jaunākajiem ierakstiem baznīcu grāmatās.

Dvēseļu revīzijas ir jāpēta kompleksi. Vispirms *Baznīcu grāmatās* esat noskaidrojuši, pie kādas muižas piederējuši jūsu senči. Sameklējot attiecīgās muižas revīziju sarakstus, pētniecība jāsāk ar jaunāko un pēdējo, t.i., 10. revīziju 1858. vai 1857. gadā. Saraksta sākumā vai beigās parasti dots alfabētisks ģimeņu saraksts un ģimenes Nr. 10. un 9. revīzijā (1850. gadā).

Sameklējot konkrēto ģimeni, atradīsiet norādes par viņu radniecību, vecumu, kad un no kurienes ieradušies vai kad un uz kuriem aizgājuši.

8. revīzija notika 1834. gadā.

Ļoti svarīga ir 1826. gada starprevizija, kad zemnieki Vidzemē pirmoreiz reģistrēti ar uzvārdiem (Vidzemē ev. lut. draudžu baznīcu grāmatās tikai no 1834. gada). Arī šīs revīzijas saraksta sākumā vai beigās pieejams alfabētisks ģimeņu saraksts un ģimenes Nr.

Iepriekšējās revīzijās (1816., 1811., 1795. un 1782. gadā) zemnieki reģistrēti bez uzvārdiem. 1811. gadā uzskaitīti tikai vīrieši. Pēc māju nosaukumiem, iedzīvotāju vecuma un ģimenes sastāva iespējams sameklēt senčus arī šo revīziju materiālos.

Izmantojot iepriekš aprakstīto Dvēseļu revīzijas materiālu izpētes ceļu, pētnieks maksimāli izvairās no iespējamās kļūdas – savā dzimtas kokā ierakstīt citas dzimtas pārstāvi.

[Doties uz virtuālo arhīvu "Mājas grāmatas"](#)

Kolekcijā pieejamas Rīgas pilsētas māju grāmatas par laika posmu līdz 1940. gadam.

Par vēstures avotu lasīšanu un arhīva materiālos sastopamo valodu un rakstību

Cilvēkam, kas pirmo reizi ķeras pie vēstures un dzimtas pētniecības, jāņem vērā sekojošas grūtības, kas laika gaitā, iegūstot pieredzi avotu lasīšanā, mazināsies.

Pirmkārt - Arhīva materiāli, lielākoties, ir rakstīti ar roku un tie ne vienmēr ir skaisti un skaidri salasāmi.

Otrkārt – valoda. Pētniekam ir jārēķinās, ka ieraksti latviešu valodā līdz pat 20.gs. sastopami maz. Piemēram - Romas katoļu draudžu reģistros ieraksti līdz 1840. gadu sākumam ir latīņu valodā, vēlāk poļu, pēc tam krievu valodā. Ieraksti ev. lut. draudžu reģistros ir vācu valodā, bet no 1892. gada krievu valodā.

Tāpat, jāņem vērā, ka dokumentos atrodami muižu vāciskie nosaukumi, tāpēc šos nosaukumus latviešu valodā varat meklēt piemēram – *Google meklētājā* meklējot, piemēram, „Valmieras apriņķa muižu nosaukumi”.

Rokrakstu lasīšanas prasmju uzlabošanai iesakām LNA un LAB 2018. gadā izdoto *„Palīglīdzeklis Latvijas arhīvu un bibliotēku 16. gadsimta – 20. gadsimta sākuma vācu rokrakstu paleogrāfijā / Hilfsmittel zur Paläographie deutscher Handschriften vom 16. Jahrhundert bis zum Beginn des 20. Jahrhunderts in Archiven und Bibliotheken Lettlands”*.

<https://www.arhivi.gov.lv/lv/ieteikumi-dzimtas-petniekiem>